

Deres ref:
Vår ref: 2019/275400
Dato: 14.02.2020
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING

- FORSLAG TIL ENDRING AV OMSETNINGS- OG SYKDOMSFORSKRIFTEN FOR AKVATISKE DYR

På vegne av Nærings- og fiskeridepartementet sender Mattilsynet på høring forslag til endringer i forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakultur, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr.

Høringsfristen settes til 27.03.2020.

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

Det foreslås nå at Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554 gjennomføres som norsk forskrift. Rettsakten er tidligere delvis implementert i Norge, i form av interne instruksjer og retningslinjer for Mattilsynet, men forskriftsfestes nå også i omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr.

I forskriften fastsettes minimumskravene til overvåkingsprogrammer for å oppnå og vedlikeholde sykdomsfri status for sykdommer på liste 2, inkludert detaljerte krav til diagnostiske metoder og framgangsmåter som skal brukes ved laboratoriene. Den angir også krav til minimumstiltak ved mistanke om eller påvisning av sykdommer på liste 2. Endringene gjøres som oppfølging av en inspeksjon gjennomført av EFTAs overvåkningsorgan (ESA) våren 2019, hvor det ble gitt en avviksmelding på Mattilsynets tidligere gjennomføring av rettsakten.

Reglene berører særlig stamfiskanlegg som skal omsette rogn til andre land som har sykdomsfri status for ILA. Den viktigste endringen sammenlignet med dagens praksis er at soner og segmenter som skal oppnå sykdomsfri status for ILA (kategori I), først må få godkjent et overvåkingsprogram (kategori II).

I tillegg varslers Mattilsynet innkreving av gebyrer i forbindelse med saksbehandling, gjennomføring og tilsyn med overvåkingsprogrammer og sykdomsfri status. Hjemmel for denne innkrevningen av

gebyrer er å finne i forskrift om betaling av gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet og forskrift om gebyr ved tilsyn og kontroll med fiskehelse mv.

1. Bakgrunn for forslaget

I direktiv 2006/88/EF (fiskehelsedirektivet) er det blant annet fastsatt forebyggende minimumstiltak for overvåking og tidlig påvisning av listeførte sykdommer hos akvatiske dyr, og de bekjempelsestiltakene som skal treffes ved mistanke om eller påvisning av de listeførte sykdommene. I fiskehelsedirektivet er det også fastsatt krav som skal være oppfylt for at områder kan oppnå status som sykdomsfrie.

De listeførte sykdommene i fiskehelsedirektivet er inndelt i eksotiske sykdommer og ikke-eksotiske sykdommer. Hele EØS-området er fritt for de eksotiske sykdommene, mens de ikke-eksotiske sykdommene er sykdommer som forekommer innenfor EØS-området i varierende grad. Et område kan ha én av følgende kategorier helsestatus for de ulike ikke-eksotiske sykdommene:

- Kategori I – sykdomsfri
- Kategori II – med godkjent overvåkingsprogram. Det er ikke kjent at området er infisert. Det er heller ikke erklært sykdomsfritt, men det har fått godkjent overvåkingsprogram med sikte på å oppnå status som kategori I sykdomsfri.
- Kategori III – uavklart helsestatus. Det er ikke kjent at området er infisert, men det har ikke godkjent program for å oppnå status som kategori I sykdomsfri.
- Kategori IV – kjent infisert, men med godkjent bekjempelsesprogram.
- Kategori V – infisert

Nasjonal sykdomsfri status kan gjøres gjeldende for hele, eller minst 75 % av et lands fastlands- eller kystsone, og må godkjennes av EU-kommisjonen eller ESA for henholdsvis EUs medlemsland og EFTA-landene i EØS (Norge, Island og Liechtenstein). Mindre områder i form av soner og segmenter, kan også oppnå sykdomsfri status, men da etter en annen fremgangsmåte, i form av nasjonale egenerklæringer.

Som det fremgår av omsetnings- og sykdomsforskriftens § 9 kan et akvakulturanlegg, et akvakulturområde for bløtdyr eller en gruppe av akvakulturanlegg eller akvakulturområder for bløtdyr, søke om at området de er etablert i erklæres som sykdomsfritt. Søknader om oppstart av overvåkingsprogram (kategori II) og søknad om fristatus (kategori I) etter gjennomgått overvåkingsprogram, behandles i Norge av Mattilsynet. Etter godkjenning av Mattilsynet, legges søknadene fram for EUs faste komité for planter, dyr, næringsmidler og fôrvarer (SCoPAFF), og legges ut på 60 dagers høring i EØS-systemet. Så fremt det ikke fremkommer innsigelser fra ESA, EU-kommisjonen eller medlemslandene i løpet av denne perioden, gjøres programmet eller fristatusen gjeldende ved at sonen eller segmentet føyes til listen over friområder i vedlegg 2 i omsetnings- og sykdomsforskriften.

I Norge er bestemmelsene om fristatus i fiskehelsedirektivet gjennomført i omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr. Sykdommer på liste 2, ikke-eksotiske sykdommer, finnes i forskriftens vedlegg 1 og helsestatusen for områder i Norge fremgår av vedlegg 2. Vi har bl.a. nasjonal sykdomsfri status for Viral hemorragisk septikemi (VHS), Infeksiøs hematopoietisk nekrose (IHN), infeksjon med *Marteilia refringens* og infeksjon med *Bonamia ostreae*. Mindre områder i Norge, med produksjon av stamfisk, har også sykdomsfri status for Infeksiøs lakseanemi (ILA).

Helsestatus i Norge for sykdommene på liste 2 har betydning for hvilke helsekrav vi kan stille ved import av levende fisk, bløtdyr og krepsdyr. Den har også betydning for hvilke krav virksomheter i Norge må oppfylle, når de skal selge levende dyr og produkter til EØS land. For salg av levende rogn av laks til land innenfor EØS-området, som for tiden alle har fristatus for ILA, er det avgjørende for importlandene at rognen kommer fra områder i Norge som er i kategori I, dvs. sykdomsfri for ILA. Hvis ikke vil mottakerlandene kunne miste sin fristatus for større eller mindre områder, noe som kan ha negative følger for deres markedsadgang til enkelte land.

Utenriksdepartementets norske oversettelse av Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554 er lagt ut sammen med høringsdokumentene. Dersom forskriftsutkastets bestemmelser ikke synes å samsvare med rettsakten, ønsker vi at høringsinstansene påpeker dette.

Vedlagt til informasjon ligger også Rådskonklusjon 2006/88/EF (fiskehelsesdirektivet) og Kommisjonsvedtak 2009/177/EC.

2. Innholdet i forskriftsutkastet

2.1 Innledning

Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554 er tidligere implementert av Mattilsynet i form av interne instruksjoner og retningslinjer for Mattilsynet. Nå gjennomføres noen av bestemmelsene også i form av forskrift, ved endring og tillegg til omsetnings- og sykdomsforskriften. Vi gjør derfor oppmerksom på at denne høringen ikke er en regulær høring, men en utvidet gjennomføring av et regelverk som har vært gjeldende siden 2015. Forslaget innebærer endringer i paragrafene 4, 8 og 9 og fire nye vedlegg.

I tillegg inneholder denne høringen varsel om endret praksis, med hensyn til Mattilsynets innkreving av gebyrer i forbindelse med søknader om overvåkingsprogrammer og sykdomsfri status.

2.2 Kommentarer til de enkelte bestemmelser

2.2.1 EØS-henvisningsfeltet

Endringene til EØS-henvisningsfeltet i innledningen til forskriften går ut på at Kommisjonsvedtak 2009/177/EC og Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554 er lagt til under EØS-henvisningsfeltet i omsetnings- og sykdomsforskriften.

2.2.2 Paragraf 4. Personelt virkeområde

I § 4 andre ledd presiseres det at kapittel 3 med paragrafene 8 og 9 også retter seg mot oppdretter. Helsekontroller og prøveuttak som fremgår av vedlegg 6 er likevel en offentlig oppgave som må utføres av Mattilsynet, eller av fiskehelsetjenester som er delegert kompetanse til å utføre dette på vegne av Mattilsynet i henhold til retningslinjene som følger av EUs kontrollforordning (EU) 2017/625.

I nytt tredje ledd fremgår det at vedlegg 7, som inneholder detaljerte bestemmelser om prøveuttak og analyser, retter seg mot laboratorier som er utpekt av Mattilsynet til å kunne utføre analysene.

2.2.3 Paragraf 8. Kategorier av helsestatus for ulike områder i forhold til sykdommer på liste 2

I § 8 a) henvises det i tillegg til vedlegg 3, også til § 9, samt vedlegg 6 og 7 når det gjelder krav som stilles til kategori I sykdomsfri status for et område.

2.2.4 Paragraf 9. Vilkår for å bli erklært sykdomsfri for sykdommer på liste 2

I § 9 første ledd er det i tittel og underliggende tekst tydeliggjort at det er områder, i form av soner og segmenter, som kan bli erklært sykdomsfrie.

I teksten tilhørende § 9 første ledd er angivelse av «helsekategori I» innført og knyttet til bruken av begrepet «sykdomsfri» i teksten.

I § 9 første ledd, under bokstav c) er det gitt en henvisning til nytt vedlegg 6.

I § 9 første ledd bokstav d) er det gjort en materiell endring. Det forskriftsfestes at en sone eller segment som ønsker å påbegynne et overvåkingsprogram (kategori II) for å oppnå fristatus, må søke Mattilsynet om godkjenning av programmet. En slik klarering før oppstart av programmet er nødvendig for at Mattilsynet, eller den Mattilsynet bemyndiger, skal kunne utføre den nødvendige offentlige kontrollen med helsekontroll og prøveuttak i det omsøkte området.

I § 9 andre ledd beskrives nærmere framgangsmåten ved søknad om enten overvåkingsprogram (helsekategori II), eller søknad om fristatus (helsekategori I). Se nærmere kommentar til godkjenning av overvåkingsprogrammer under § 9 første ledd bokstav d). Vi vil også vise til modeller for slike søknader som vil bli tatt inn som i vedlegg 8 og 9 til forskriften.

I § 9 tredje ledd er ordlyden endret for å inkludere Mattilsynets hjemmel til å, om nødvendig, pålegge ytterligere tiltak for å sikre helsestatusen i områder med helsekategori II. Et slikt tiltak kan være å opprette en buffersone.

2.2.5 Vedlegg 6 Overvåkings- og bekjempelsesmetoder

Vedlegg 6 gjennomfører vedlegg I i Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554.

Bestemmelsene skal sikre harmoniserte

- a) minimumskrav til overvåkings- og utryddelsesprogrammer i forbindelse med godkjenning av overvåkingsprogrammer og sykdomsfri status for liste 2-sykdommer.
- b) minimumskrav til prøvetakingsmetoder og diagnostiske metoder som skal brukes ved analyser knyttet til overvåking, og tilsvarende ved mistanke og verifisering av utbrudd.
- c) krav til minimumstiltak mot spredning av sykdom ved bekreftet forekomst av en liste 2-sykdom, og angivelse av minimumstiltak som skal treffes for å oppnå helsestatus i kategori III for et infisert område.

Det er en offentlig oppgave å utføre helsekontroller og prøveuttak som følger av bestemmelsene i vedlegg 6. Oppgaven kan delegeres til kvalifisert personell forutsatt at delegasjonen gjøres i tråd med bestemmelsene i Kontrollforordningen.

Det er krav om målrettet overvåking når:

- Land, sone eller segment skal oppnå helsestatus i kategori I.
- Kategori I-status skal vedlikeholdes i soner og segmenter som utgjør mindre enn 75 % av landet. Dette er tilfelle for segmenter og soner med fristatus for ILA i Norge.
- Liste 2-sykdom påvises og det opprettes kontrollområder.

Vedlegg 6 er inndelt i del 1-7, hvor hver enkelt del dekker de forskjellige liste 2-sykdommene. I vår gjennomføring av vedlegget har vi valgt å flytte frem delen som omhandler infeksøs lakseanemi (ILA) som del I, da den er mest relevant for soner og segmenter i Norge.

Innledningsvis i vedlegg 6 punkt II om definisjoner, innføres en definisjon av «kontakthanlegg» som er snevrere enn det vi vanligvis legger i begrepet «kontakthanlegg» eller «anlegg med smittekontakt». Begrepet kontakthanlegg blir normalt brukt om anlegg som har hatt enhver form for smittekontakt med infisert anlegg, og ikke bare de som har vært kontaminert med infisert materiale slik definisjonen tilsier at begrepet benyttes i Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554. I vedlegget er begrepet «kontakthanlegg» kun brukt i punkt I.1.2.2.1. a) om hvilke faktorer det skal tas hensyn til ved opprettelse av kontrollområde. Her er også andre former for smittekontakt nevnt. En snevrere definisjon av kontakthanlegg i dette vedlegget har derfor ingen praktisk betydning.

I rettsakten er også begrepet «fastlandssone» definert, men begrepet er imidlertid ikke brukt i noen av bestemmelsene i vedlegget. Vi har derfor valgt å ikke ta med denne definisjonen i vår gjennomføring av beslutningen.

2.2.6 Del 1 til vedlegg 6 Overvåking og metoder til bekjempelse av infeksøs lakseanemi

Generelle krav

Del 1, punkt I.1 fastsetter generelle krav som gjelder ved all målrettet overvåking av ILA.

Hvordan kan områder i Norge oppnå sykdomsfri status for ILA (kategori I)?

Et område kan erklæres sykdomsfritt dersom det tilfredsstillende grunnleggende forutsetninger for biosikkerhetstiltak og området har vært underlagt målrettet overvåking i minst to år.

I punkt I.2.1 fremkommer de særlige kravene til et målrettet overvåkingsprogram, som må gjennomføres for at et område skal kunne gå fra helsestatus III (største parten av Norge) til helsestatus i kategori I. Området vil ha helsestatus i kategori II så lenge den målrettede overvåkingen pågår. Krav til antall helsekontroller og prøvetaking fremgår av tabell 1.A i slutten av del 1. Krav til antall helsekontroller og prøveuttak gjelder for hvert anlegg som er i drift.

Mattilsynet vil videresende erklæring for et område som ønsker helsestatus i kategori I til ESA for presentasjon i SCoPAFF, forutsatt at grunnleggende krav til biosikkerhet er overholdt, og at målrettet overvåkingsprogram er gjennomført i tråd med kravene.

Når vi vurderer om grunnleggende krav til biosikkerhet er overholdt legger vi blant annet vekt på følgende:

- Avstand til annen akvakulturrelatert virksomhet
- Smittehygieniske krav til drift
- Krav til varsling om forøket dødelighet og mistanke om sykdom
- Risikobasert helsekontroll
- Krav til omsetning av biologisk materiale inn til området

Hvis ILA påvises i overvåkingsperioden for å oppnå helsestatus i kategori I, trekkes helsestatusen i kategori II tilbake for området.

Bekjempelsesprogram, som omtalt i punkt I. 2. 2 må i et slikt tilfelle gjennomføres dersom området skal oppnå helsestatus i kategori I.

Kategori II-statusen kan også trekkes tilbake dersom grunnleggende krav til biosikkerhet ikke er overholdt i overvåkingsperioden. Hvis det for eksempel tas inn fisk eller rogn fra områder som ikke er i helsekategori I, vil statusen måtte trekkes tilbake. Hvis det tas inn fisk eller rogn fra områder som har helsestatus i kategori III (mesteparten av Norge), så vil området måtte havne tilbake i kategori III.

Hva skal til for å opprettholde sykdomsfri status (kategori I) for ILA i Norge?

Siden det er mindre områder i Norge som er i helsekategori I for ILA, mens resten av Norge har kategori III (uavklart) må det gjennomføres målrettet overvåking for ILA for å opprettholde sykdomsfri status for sykdommen. Overvåkingsprogrammet må oppfylle kravene gitt i del 1 punkt I.3. Krav til antall helsekontroller og prøvetaking fremgår av tabell 1.B. Krav til antall helsekontroller og prøveuttak gjelder for hvert anlegg som er i drift.

Vi legger til grunn at alle områder i Norge med helsestatus i kategori I har et høyt risikonivå fordi områder rundt er i kategori III. Helsestatus for ILA er avhengig av helsestatusen til omkringliggende naturlige vannmasser som har mottagelige arter.

Alle prøvene må være negative for at status skal kunne opprettholdes og enhver mistanke om ILA må ha blitt utelukket. I tillegg må de grunnleggende biosikkerhetstiltakene ha blitt ivaretatt. Eksempelvis hvis det tas inn fisk eller rogn fra område med lavere helsestatus, vil området miste fristatus.

Hva skjer når ILA blir påvist i et område med sykdomsfri status (kategori I)?

Ved påvisning av ILA i et område med sykdomsfri status vil området miste sin fristatus og kategoriseres som helsekategori V - infisert. Hva som vil skje videre avhenger av om en er interessert i å få tilbake sykdomsfri status eller ikke. Hvis en ønsker å få tilbake fristatus, må et bekjempelsesprogram iht. I.2.2. gjennomføres. Dette er minimumskrav og i tråd med vår etablerte forvaltningspraksis for håndtering av ILA. Når ILA blir påvist, skal det opprettes et kontrollområde med bekjempelses- og overvåkingszone. Det gjør Mattilsynet i form av kontrollområdeforskrifter. Når bekjempelsestiltakene er gjennomført, og det er ønske om å gjenopprette fristatus, må det søkes Mattilsynet om å få godkjent et nytt overvåkingsprogram. Fisk som settes ut eller rogn som tas inn til området må da komme fra områder med helsekategori I. Etter erklæring av overvåkingsprogram må målrettet overvåking gjennomføres i tråd med punkt I.2.1.

Hvis en ikke ønsker eller kan få tilbake kategori I-status for området, gjelder minimumskravene under punkt I.4. Når disse minimumskravene er oppfylt, vil en gå tilbake til kategori III. men det må ha gått minst to år uten påvisning av ILA før helsekategori III kan oppnås, se punkt I.4, d).

Hva skjer når ILA blir påvist i et område som har uavklart helsestatus (kategori III)?

Hvis ILA blir påvist i et område som har helsestatus i kategori III, gjelder minimumskravene under punkt I.4. De samme bekjempelsestiltakene skal i utgangspunktet gjennomføres som om området skulle gjenopprette fristatus. Bekjempelses- og overvåkingssonen kan oppheves når alle anlegg i bekjempelsessonen er blitt tømt, rengjort, desinfisert og deretter brakklagt samtidig i tråd med gjeldende krav. Deretter blir bekjempelsessonen omgjort til overvåkingszone. Den største forskjellen er at innsett av fisk og rogn i ny overvåkingszone nå kan komme fra områder med helsestatus i kategori I, II eller III, se punkt I.4, b). Det er heller ikke krav om målrettet overvåking i et område som skal ha helsestatus i kategori III, men det må ha gått minst to år uten påvisning av ILA før helsekategori III kan oppnås, se punkt I.4, d).

Diagnostiske metoder og offisielle undersøkelser

I del 1, punkt II i vedlegg 6 beskrives nærmere de diagnostiske metodene og offisielle undersøkelser som skal benyttes for å oppnå og vedlikeholde status som sykdomsfri, samt for å utelukke eller bekrefte forekomst av ILA.

2.2.7 Del 2 til vedlegg 6 Overvåking og metoder til bekjempelse av viral hemorragisk septikemi (VHS) og infeksøs hematopoietisk nekrose (IHN)

Kravene til et målrettet overvåkingsprogram og minimumstiltak ved påvisning av IHN og VHS er i prinsippet de samme som for ILA. Men det er litt andre krav til antall helsekontroller og prøveuttak, se tabell 2.A og 2.B i slutten av del 2. Den viktigste forskjellen for oss i Norge er at hele landet har sykdomsfri status for disse sykdommene og at vi da ikke er forpliktet til å gjennomføre målrettet overvåking for opprettholdelse av status.

Dersom IHN eller VHS påvises i Norge og vår sykdomsfrie status ønskes gjenopprettet, må obligatoriske bekjempelsestiltak gjennomføres i det området som blir berørt av en kontrollområdeforskrift, se del 2, punkt 1.2.2. Norge må søke ESA om godkjenning av bekjempelses- og overvåkingsprogrammet i området, samt opprettholdelse av fristatus for resten av landet. Når programmet er gjennomført må Norge søke ESA om ny sykdomsfri status for hele landet.

2.2.8 Del 3-7 til vedlegg 6

Delene 4 og 5 som omhandler henholdsvis *Marteilia refringens* og *Bonamia ostreae* følger de samme prinsippene som beskrevet for VHS og IHN, da vi også har nasjonal fristatus for disse sykdommene.

Del 6 og 7 som omhandler henholdsvis infeksjon med Koi Herpesvirus og Hvitflekksykdom, følger samme prinsipper som for ILA i de delene av landet som er i kategori III.

2.2.9 Vedlegg 7 Detaljerte diagnostiske metoder og framgangsmåter

Vedlegg 7 retter seg i hovedsak mot utpekte laboratorier og gir nærmere detaljer om de pålagte minimumskravene til diagnostiske metoder og framgangsmåter for disse. Innledningsvis er det også i hver enkelt del 1-6 gitt bestemmelser om selve prøveuttaket for de forskjellige sykdommene. Dette prøveuttaket utføres av Mattilsynet, eller den Mattilsynet bemyndiger.

For å sikre nøyaktige og reproduerbare resultater er bestemmelsene om diagnostiske metoder og framgangsmåter basert på metoder som er validert og anbefalt av Verdens Dyrehelseorganisasjon (OIE). Det er ikke vanlig å forskriftsfeste slike detaljerte krav til metoder og framgangsmåter. Kommisjonen har her valgt å fastsette de detaljerte kravene i rettsakten 2015/1554. Mattilsynet har derfor valgt å gjøre tilsvarende i norsk rett.

2.2.10 Vedlegg 8 Modell for søknad om å få et område erklært i kategori II med godkjent overvåkingsprogram for sykdommer på liste 2

Nytt vedlegg 8 inneholder modell for søknad om godkjenning av overvåkingsprogram for å oppnå helsestatus i kategori II for et område. Et slikt overvåkingsprogram skal, som beskrevet ovenfor, behandles av Mattilsynet før det formelt erklæres i EØS-systemet. Forskriftsendringen som foreslår at vedlegg 8 legges til sykdoms- og omsetningsforskriften bygger på Kommisjonens vedtak 2009/177/EF, vedlegg II. Vedtak 2009/177/EF er et vedtak som har gjennomføringsbestemmelser for fiskehelsedirektivet med hensyn til programmer for sykdomsfri status for medlemsstater, soner

og segmenter. Modellen for søknad er den som Mattilsynet bruker i forbindelse med de formelle prosedyrene ovenfor ESA og EU-kommisjonen. Innhenting av ytterligere dokumentasjon og utfylling av søknadene må skje i tett samarbeid med Mattilsynet, som skal vurdere ikke bare selve søknaden, men også forhold knyttet til virksomhetens drift når det gjelder krav til biosikkerhet.

2.2.11 Vedlegg 9 Modell for søknad om å få et område erklært i kategori I sykdomsfri for sykdommer på liste 2

Nytt vedlegg 9 inneholder modell for søknad om å få godkjent helsestatus i kategori I for et område etter at overvåkingsprogrammet er gjennomført. Forskriftsendringen bygger her på Kommisjonens vedtak 2009/177/EF, vedlegg IV. Tilsvarende som ved søknad om godkjenning av et overvåkingsprogram, må utformingen av søknaden skje i tett samarbeid med Mattilsynet. Mattilsynet skal forut for en erklæring om fristatus, gjøre en vurdering av resultatene av overvåkingen og virksomhetens overholdelse av krav til biosikkerhet i tilsvarende tidsrom.

3. Gebyrer

I tillegg til forskriftsendringene knyttet til implementering av Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554 varsler Mattilsynet også en endring i praksis mht. innkreving av gebyrer for behandling av søknader om å få et område erklært og godkjent som kategori II eller kategori I. Mattilsynet vil også ta gebyr for å føre tilsyn med anlegg i områder som er i kategori II og kategori I.

3.1 Gebyr for Mattilsynets saksbehandling knyttet til erklæringer etter søknad om å få et område erklært i kategori II og kategori I

Ved Mattilsynets saksbehandling knyttet til søknad om å få erklært soner eller segmenter i kategori II eller kategori I for ILA, bruker vi som regel mellom to til fem ukeverk. Dekning av kostnadene for saksbehandlingen vil skje ved at vi iligger et saksbehandlingsgebyr etter forskrift om betaling av gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet.

Etter forskrift om betaling av gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet § 5, Vedlegg 1, kapittel II skal det kreves et gebyr på kr 63 910 for «Godkjenning av akvakulturanlegg i ikke-godkjent sone». Mattilsynet har ikke hatt praksis for å innkreve dette gebyret. Vi varsler nå at dette gebyret vil bli innkrevd for behandling av søknader om å få et område erklært med helsestatus i kategori II, og for behandling av søknader om å få et område erklært med helsestatus i kategori I. Dette gebyret vil dekke totalkostnadene for saksbehandlingen fra kategori III til I. Dersom Mattilsynet bruker mindre enn to ukeverk på saksbehandlingen, vil gebyret reduseres i tråd med forskriftens bestemmelser.

3.2 Gebyr for tilsyn og kontroll med anlegg i områder som er i kategori II og kategori I

I soner og segmenter med etablerte overvåkingsprogram, det vil si med helsestatus i kategori II og områder med etablert helsestatus i kategori I, vil Mattilsynet gjennomføre den helsekontroll og prøveuttak som følger av Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554. Jf. nytt vedlegg 6. Kostnadene knyttet til dette vil pålegges virksomhetene i form av gebyrer.

Etter forskrift om gebyr ved tilsyn og kontroll med fiskehelse mv. § 3, skal det kreves gebyr til dekning av kostnader ved inspeksjon av akvakulturanlegg. Avhengig av tidsforbruk er dagens satser på kr 9 615, kr 4 805 eller kr 2 400.

Analysekostnadene for prøvene Mattilsynet tar ut vil dekkes ved at vi ilegger et tilleggsgebyr, etter forskrift om betaling av gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet § 6. Tilleggsgebyret vil settes til summen av de påløpte kostnadene.

4. Konsekvensutredning

4.1 Konsekvenser for næringsaktørene

En virksomhet som ønsker å oppnå sykdomsfri status for ILA for et segment bestående av ett enkelt anlegg må regne med økte kostnader knyttet til Mattilsynets helsekontroller og saksbehandling. Etableringen av et overvåkingsprogram vil kreve seks helsebesøk av Mattilsynet per år i de to år programmet varer. Dersom hver helsekontroll, med reise, for- og etterarbeid, tar mer enn 12 timer blir kostnaden kr 9 615 per besøk, totalt kr 115 380 for to år. I tillegg kommer gebyret knyttet til Mattilsynets saksbehandling, dvs. arbeid med erklæringene av henholdsvis overvåkingsprogram og sykdomsfri status, på tilsammen kr 63 910. Totalt utgjør disse gebyrene kr 179 290.

Endelig tilkommer analysekostnadene for det obligatoriske uttaket av minimum 150 prøver hvert år, men dette er kostnader virksomhetene allerede bekoster ved dagens ordning og utgjør derfor ingen endring.

Ved oppnådd sykdomsfri status vil kostnadene knyttet til overvåking reduseres til to årlige besøk av Mattilsynet og et mindre antall obligatoriske prøver (2x30/år). Tilsvarende regnestykke for vedlikehold av sykdomsfri status vil da være kr 19 230 årlig pluss analysekostnader.

4.2 Konsekvenser for det offentlige

Mattilsynet må bruke mere ressurser på den offentlige oppgaven med helsekontroller og prøvetaking i soner og segmenter som er i kategori I og kategori II for ILA.

Hvor store ressurser Mattilsynet må bruke, er avhengig av hvor mange lokaliteter som til enhver tid ligger i soner og segmenter som enten er i kategori I eller kategori II. Det er usikkert hvor mange det vil bli. I inneværende år kan det bli relativt mange lokaliteter som må overvåkes med seks helsekontroller per år for å oppnå ny sykdomsfri status for ILA, og relativ få som må ha to helsekontroller per år for å vedlikeholde sykdomsfri status.

Dersom hver helsekontroll, med reise, for- og etterarbeid, tar i snitt 12 timer, og gitt at det er seks lokaliteter i kategori I-områder og 22 lokaliteter i kategori II-områder, må Mattilsynet bruke anslagsvis et helt årsverk bare på helsekontrollene og prøveuttak. Gitt at det er 28 lokaliteter i kategori I-områder og 5 lokaliteter i kategori II-områder, må Mattilsynet bruke anslagsvis 0,6 årsverk.

Hørings svar

Som beskrevet ovenfor i høringsbrevet, er dette ikke en regelrett høring, men informasjon om en endring av hvordan Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554 gjennomføres i norsk rett.

[Hørings svar sendes inn via Mattilsynets nettside](#)

Høringsfrist: 27. mars 2020

Med hilsen

Friede Andersen
Seksjon for fiskehelse og fiskevelferd

Vedlegg:

1. Høring-Forslag til endring av omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr
2. Utkast til forskrift om endring i omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr
3. Vedlegg 6 Overvåking- og bekjempelsesmetoder for sykdommer på liste 2
4. Vedlegg 7 Detaljerte diagnostiske metoder og framgangsmåter for sykdommer på liste 2
5. Vedlegg 8 Modell for søknad om å etablere område i kategori II for sykdommer på liste 2
6. Vedlegg 9 Modell for søknad om å etablere område i kategori I for sykdommer på liste 2
7. Rådsdirektiv 2006/88/EF
8. Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/1554
9. Kommisjonsvedtak 2009/177/EC